

EUROPOS SAJUNGA

Regionų komitetas

DEVE-IV-003

2006 m. vasario 8 d., Briuselis

Tvarios plėtros komisijos
NUOMONĖS PROJEKTAS
dėl
**Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui,
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl
tausesnio išteklių naudojimo:
teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija**
COM(2005) 666 final

Pranešėjas **Laust Grove Vejlstrup,**
Miesto tarybos narys (DK/ELP)

Šis dokumentas pirmą kartą DEVE komisijos posėdyje bus svarstomas **vasario 27 d. 11.00–18.30 val.**

DOKUMENTAS PATEIKTAS VERSTI ... m. ... d.

CdR 47/2006 (FR) JT/ID/rs

Regionų komitetas,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl tausesnio išteklių naudojimo: teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija (COM(2005) 666 final, ir Pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl atliekų, COM(2005) 667 final – 2005/0281 (COD);

atsižvelgdamas į 2006 m. sausio 5 d. Europos Komisijos sprendimą vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 175 straipsniu ir 265 straipsnio 1 dalimi konsultuotis su Komitetu šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 12 d. Biuro sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato *Teminės atliekų prevencijos ir perdirbimo strategijos link** (COM(2003) 301 final – CDR 239/2003¹);

atsižvelgdamas į savo Perspektyvinį pranešimą dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų (1999/31/EB) įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu (CdR 254/2005);

atsižvelgdamas į 2006 m. ... d. Tvarios plėtros komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR.../) (pranešėjas miesto tarybos narys **Laust Grove Vejstrup** (DK/ELP);

...-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje ...m. ... d. (...d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

*

* *

* Preliminarus vertimas.

¹ OL C 73, 2004 03 23, p. 63.

1. Regionų komiteto nuomonė

Regionų komitetas

Bendros pastabos

- 1.1 **pritaria** Komisijos teminei strategijai, atliekų klausimą vertinančiai kompleksiskai ir vientisai; toks požiūris leis ateityje daryti šioje srityje aplinkosaugai būtiną pažangą;
- 1.2 **pabrėžia**, kad atliekų politika – nepaprastai svarbi visos aplinkos politikos dalis, o suderintas ir ryžtingas požiūris į atliekų politiką bus labai naudingas aplinkai;
- 1.3 **pabrėžia**, kad valstybėse narėse didžiąją dalį ES aplinkos politikos, kurios vienas svarbiausių aspektų – atliekų tvarkymas, įgyvendina vietos ir regionų valdžios institucijos;
- 1.4 **pažymi**, kad norint paprastą atliekų šalinimą pakeisti tausia, į atliekų prevenciją, pakartotinį naudojimą, perdirbimą ir naudojimą orientuota politika reikia didelių pastangų, o vietos ir regionų valdžios institucijoms, kad jos galėtų įgyvendinti šią užduotį, reikia papildomų žmogiškųjų ir finansinių išteklių;
- 1.5 **atkreipia dėmesį** į atliekų tvarkymo būdų hierarchiją, kuri turėtų būti pagrindinis ir vyraujantis atliekų politikos principas, tačiau **pažymi**, kad į ją galima įtraukti ir naujas sistemas, jei būtų įrodyta, kad jos veiksmingos;
- 1.6 vis dėlto **norėtų įspėti**, kad įgyvendinant teminę strategiją kai kuriose srityse (pavyzdžiui, iškilus klausimui, kada atliekos jau nelaikytinos atliekomis, arba dėl pavojingų atliekų maišymo) siūlomi nereikalingi ir netinkami pakeitimai, galintys padaryti neigiamą poveikį aplinkai;
- 1.7 **pažymi**, kad vis dar nėra aiškių teisės aktų, kuriuose būtų apibrėžta, pavyzdžiui, ką reiškia atliekų perdirbimas ir naudojimas;

Strategijos tikslai

- 1.8 **remia** teminės strategijos tikslus ir **pritaria** požiūriui, kad ES atliekų politika gali padėti sumažinti bendrą neigiamą poveikį aplinkai, kurio priežastis – išteklių naudojimas, ir kad ES turi siekti tapti atliekas perdirbančia visuomene;
- 1.9 **mano**, kad teminėje strategijoje numatytų tikslų ašis – atliekų tvarkymo būdų hierarchija;

Strategijoje numatyti veiksmai

Galiojančių teisės aktų įgyvendinimas, supaprastinimas ir modernizavimas

- 1.10 **sutinka**, kad teminėje strategijoje logiška nurodyti esamas įgyvendinimo problemas, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad būtina imtis tolesnių iniciatyvų;
- 1.11 **pritaria** teminėje strategijoje pabrėžiamai nuostatai, kad galiojančius teisės aktus būtina supaprastinti ir modernizuoti, jei tai palengvintų įgyvendinti aplinkosaugos priemones;

Naujoji pagrindų direktyva dėl atliekų

1 straipsnis

- 1.12 **palankiai** vertina tai, kad numatyta atliekų tvarkymo būdų hierarchija – svarbiausias atspirties taškas sprendžiant visus atliekų klausimus, suteikiantis pagrindą protingai ir veiksmingai atliekų politikai kurti;
- 1.13 **apgailėstauja**, kad vienodai vertinami trys atliekų strategijos elementai; toks pakartotinio atliekų naudojimo, perdirbimo ir naudojimo suliginimas prieštarauja įvairių teisės aktų dvasiai;
- 1.14 **abejoja**, ar valstybės narės, norėdamos pasiekti straipsnyje numatytus tikslus, priims reikiamas taisykles ir pasinaudos geriausiomis įmanomomis priemonėmis, nes straipsnį galima įvairiai interpretuoti;

2 straipsnis

- 1.15 **apgailėstauja**, kad panaikintas teisinis pagrindas, pagal kurį būtų priimami teisės aktai, susiję su specifiniais atliekų srautais;

3 straipsnis

- 1.16 **pažymi**, kad pagal šiame straipsnyje pateiktą apibrėžimą atliekų gamintojais laikomi visi atliekas apdorojantys asmenys, neatsižvelgiant į tai, ar šia veikla yra keičiamas atliekų pobūdis ar jų sudėtis; toks požiūris prieštarauja pačios Komisijos sukurtai sąvokai „atliekos, kurios nebelaikomos atliekomis“^{*};

5 straipsnis

- 1.17 **palankiai vertina** tai, kad aiškiau suformuluotas atliekų naudojimo jas deginant apibrėžimas, tačiau pažymi, kad kiti atliekų naudojimo būdai vis dar apibrėžiami nepakankamai aiškiai;

* Preliminarus vertimas.

8 straipsnis

1.18 **apgailėstauja**, kad panaikinta nuostata, reglamentuojanti principą „teršėjas moka“;

11 straipsnis

1.19 **yra susirūpinęs**, kad įvedus atliekų, kurios nebelaikomos atliekomis, sąvoką ir jos apibrėžimą gali kilti rimtų žalingų padarinių, pavyzdžiui:

- produktams, atitinkantiems atliekų, kurios nebelaikomos atliekomis, apibrėžimą, negalima taikyti perdirbimui keliamų reikalavimų;
- nebus galima atsekti produktų, atitinkančių atliekų, kurios nebelaikomos atliekomis, apibrėžimą;
- negalima taikyti teisės duoti nurodymus ar įpareigoti panaudoti produktus, atitinkančius atliekų, kurios nebelaikomos atliekomis, apibrėžimą;

1.20 **pažymi**, kad atliekų, kurios jau nebėra atliekos, sąvoka atliekų srautams taikoma tuomet, kai aplinkai daromas tikrai teigiamas poveikis, tačiau **mano**, kad sąvokos apimtis yra labai neaiški, kadangi toliau nenurodoma, kas turima omenyje rašant „aplinkai daromas tikrai teigiamas poveikis“;

1.21 **pažymi**, kad pagrindinis direktyvos tikslas – sumažinti poveikį aplinkai sunaudojant mažiau išteklių, tačiau apgailėstauja, kad nuo šiol Komisija, užuot stengusis išsiaiškinti, kokie atliekų srautai gali daryti didžiausią neigiamą poveikį aplinkai, ieškos, kokie atliekų srautai aplinkai nebekelia pavojaus;

12 straipsnis

1.22 **palankiai vertina** tai, kad Direktyva dėl pavojingų atliekų ir pagrindų direktyva bus sujungtos į vieną pagrindų direktyvą;

16 straipsnis

1.23 **apgailėstauja**, kad pavojingų atliekų atskyrimo taisyklės galioja tik atliekų apdorojimo įmonėms (žr. 1 dalies a ir d punktus);

21 straipsnis

1.24 **pritaria**, jo nuomone, protingam pasiūlymui leidimams nustatyti būtiniausius standartus ir **sutinka** su šį klausimą reglamentuojančiomis nuostatomis;

25 straipsnis

1.25 **pritaria** taisyklėms dėl atliekas baigiamuosiuose etapuose tvarkančių šalių registravimo;

26 straipsnis

- 1.26 **palaiko** iniciatyvą sugriežtinti atliekų tvarkymo planams taikomus reikalavimus, nes šie planai – naudinga ir lanksti priemonė, galinti paskatinti šioje srityje skleisti geros praktikos pavyzdžius;

30 straipsnis

- 1.27 **išreiškia susirūpinimą** dėl to, kad sukurti pasiektų rezultatų vertinimo rodiklius Komisija paveda valstybėms narėms;

32 straipsnis

- 1.28 **pritaria** naujoms nuostatoms, reglamentuojančioms atliekų surinkėjų ir vežėjų kontrolę;

V priedas

- 1.29 **mano**, kad koreliacinės lentelės – naudinga priemonė, padedanti užtikrinti visišką direktyvos įgyvendinimą;

Būvio ciklo koncepcijos įvedimas

- 1.30 **mano**, kad naudinga įvesti teminėje strategijoje numatytą būvio ciklo analizę, nes ji aiškiai parodo, kad atliekos gaminamos įvairiuose etapuose, tačiau **apgailėstauja**, kad strategijoje ankstyvasis šio ciklo etapas (gamintojai ir jų atsakomybė kurti labiau aplinkai tinkamus produktus) nagrinėjamas paviršutiniškai;

- 1.31 taip pat **abejoja** šių analizių rengiamu. Labai svarbu nustatyti aiškias gaires, apibrėžiančias, kas atsako už tokio pobūdžio analizės įteisinimą, nes kitaip analizė bus miglota ir nebeatitiks numatytos paskirties;

Žinių bazės gerinimas

- 1.32 **remia** Komisijos pageidavimą užtikrinti, kad apie atliekas būtų skleidžiama daugiau žinių ir informacijos, nes nuo žinių ir informacijos labai priklauso, ar gerės gamintojų ir valdžios institucijų atliekų tvarkymo praktika, ar keisis vartotojų elgesys ir ar jie pagamins mažiau atliekų;

Atliekų prevencija

- 1.33 **sutinka**, kad valstybės narės savo atliekų prevencijos politikoje turėtų užsibrėžti aukštesnius siekius, todėl privalomas atliekų prevencijos programas vertintų kaip logišką žingsnį šia linkme;

Atliekas perdirbančios Europos visuomenės kūrimas

- 1.34 **pabrėžia**, kad norint užkirsti kelią aplinkai kenkiantiems veiksams (pvz., standartų švelninimui), valstybėms narėms būtina sudaryti vienodas sąlygas, todėl remia Komisijos iniciatyvą šiuo klausimu;

Stebėjimas ir vertinimas

- 1.35 **pažymi**, kad įgyvendinant teminę strategiją svarbų vaidmenį atlieka vietos ir regionų valdžios institucijos, kurioms tenka ir viena svarbiausių užduočių – prižiūrėti ir vertinti jos įgyvendinamą;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

Regionų komitetas

- 2.1 **ragina** teminės strategijos tiksluose aiškiai pateikti atliekų tvarkymo hierarchijos sąvoką, kad neliktų jokių abejonių, jog ji yra atliekų politikos atspirties taškas;
- 2.2 **apgailėstauja**, kad teminėje strategijoje nenagrinėjama, kokios bus perėjimo nuo dabartinės atliekų politikos prie būvio ciklo principo pasekmės. Būvio ciklo metodui reikalingos priemonės, kurios laikui bėgant palengvins naujosios politikos įgyvendinimą, dar nėra baigtos sukurti. Kol jos nesukurtos, vyraujantis teisinis neapibrėžtumas kelia rimtą grėsmę atliekų sektoriui ir gali turėti didelį neigiamą poveikį aplinkai; todėl **ragina** teminėje strategijoje išnagrinėti perėjimo nuo gamybos pabaigos principo prie būvio ciklo metodo poveikį ir rekomenduoja į būvio ciklo analizei skirtų gairių formulavimo procesą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, turinčias atliekų sektoriuje atsakomybę ir kompetenciją, o nacionalinės valdžios institucijoms reikėtų pavesti patvirtinti šių analizių rezultatus;
- 2.3 **kritikuoja** komitetų procedūrą, taikomą įgyvendinant pagrindų direktyvos 5, 6, 11, 21 ir 35 straipsnius, ir rekomenduoja ją pakeisti kita tvarka. Labai svarbu, kad minėtuose straipsniuose nagrinėjami klausimai būtų aptariami politiniu, o ne vien techniniu lygiu. Pavyzdžiui, atliekų, kurios nebelaikomos atliekomis, kriterijai yra vienas iš veiksnių nustatant būsimą atliekas reglamentuojančių teisės aktų taikymo sritį, o priedai labai reikalingi, kad būtų galima praktiškai įgyvendinti direktyvą. Komitetas **ragina** sukurti politinę sprendimų priėmimo procedūrą, kurioje dalyvautų su šiuo klausimu tiesiogiai susiję politiniai veikėjai, tarp jų vietos ir regionų valdžios institucijos, atliekų sektoriuje turinčios atsakomybę ir kompetenciją, ir prašo Komisijos atlikti siūlomų pokyčių poveikio įvertinimą;

- 2.4 **rekomenduoja** atliekų, kurios jau nebėra atliekos, kriterijus taikyti tik apdorotoms atliekoms; tai reiškia, kad atliekas iš atliekų srauto galima pašalinti tik tuomet, kai jas iš tikrųjų galima panaudoti naujų produktų sraute;
- 2.5 **apgaiestauja**, kad draudimo maišyti atliekas reikalavimai aiškiai sušvelninti, pakeičiant juos sąlygomis, kuriomis galima tam gauti leidimą; šis pokytis turi būti vertinamas kaip esminis, keliantis didelį pavojų aplinkai; todėl **rekomenduoja** vienareikšmiškai uždrausti maišyti pavojingas atliekas;
- 2.6 **pritaria** raginimui atliekų politikai taikyti ekonomines priemones, pavyzdžiui, apmokestinti medžiagas ir apdoravimo procesą, ir pažymi, kad kai kurios šalys tokiomis priemonėmis yra pasiekusios gerų rezultatų; vis dėlto **apgaiestauja**, kad šis raginimas yra neprivalomas, todėl **rekomenduoja** raginimą taikyti ekonomines priemones pakeisti įpareigojimu, tokiu būdu iš dalies siekiant, kad atliekų politika ir konkurencijos sąlygos būtų veiksmingos. Taikant nevienodas ekonomines priemones, iškreipiama konkurencija;
- 2.7 **rekomenduoja** kompetentingoms valdžios institucijoms skirti išteklius, kurie atitiktų pagal teminę strategiją ir direktyvą (įskaitant ir direktyvos nuostatas dėl atliekų surinkėjų ir vežėjų tikrinimo) joms numatytas naujas pareigas ir kompetencijos sritis;
- 2.8 **ragina** Komisiją užtikrinti, kad būtų reglamentuojami ne darnieji, o būtiniausi standartai, kadangi valstybėms narėms būtina garantuoti reikiamą lankstumą, įskaitant ir galimybę sugriežtinti standartus, nes tai būtų naudinga aplinkai;
- 2.9 atsižvelgdamas į pagrindų direktyvos 4 ir 13 straipsnius, **rekomenduoja** atliekų sąrašą sudaryti vadovaujantis esamais sąrašais. Tokiems sąrašams sudaryti reikėtų nustatyti aiškų terminą; norint išvengti teisinių abejonių dėl interpretavimo, dabartinis sąrašas turėtų galioti tol, kol įsigalios naujas;
- 2.10 **rekomenduoja**, atsižvelgiant į teigiamą poveikį aplinkai, pagrindų direktyvos 19 straipsnyje numatyti galimybę nustatyti privalomus aplinkos priežiūros standartus;
- 2.11 **rekomenduoja**, atsižvelgdamas į pagrindų direktyvos 29–31 straipsnius, susijusius su atliekų prevencijos programomis, numatyti pakartotinį šių programų nagrinėjimą taikant maždaug tokią pat tvarką, kuri yra nustatyta atliekų tvarkymo planams, taip siekiant užtikrinti šių programų veiksmingumą;
- 2.12 **prašo**, atsižvelgiant į technologijų pažangą, atlikus vertinimą 2010 m. ir vėliau, apsvaistyti, ar naujų įrenginių gaminamos iš atliekų energijos procentinis dydis turėtų būti didesnis nei siūlomas 65 proc., taip pat ar nereikėtų atliekų perdirbimo įmonėms kelti kitų reikalavimų.